

Ki?ilik ?nanç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ki?ilik ?nanç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24866>

Özet

Kişilik İnancı Ölçeği (KİÖ), bireylerin kişilik bozuklukları ile ilişkili olan temel işlevsiz inançları ve bilişsel temalar ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması, 2007 yılında Türkçapar, Örsel ve diğerleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, Bilişsel Terapi modeline dayanarak, farklı kişilik patolojilerine özgü inanç setlerini değerlendirir. Uyarılma çalışması, ölçeğin Türkiye popülasyonunda klinik ve araştırma ortamlarında kullanımlarının psikometrik olarak desteklendiğini göstermeyi amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Kişilik İnancı Ölçeği, Kişilik Bozukluğu, Bilişsel Temalar, Psikometri, Uyarılma, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Türkçapar, M. H., Örsel, S., Uçurlu, M., Sargın, E., Turhan, M., Akkoyunlu, S.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin adaptif olmayan, köklemiş ve duruma özgü olmayan temel inançları sistematik olarak ölçmektir. Bu inançlar genellikle kişinin kendine, başkalarına ve geleceğe dair katı ve olumsuz varsayımları içerir ve bilişsel davranışçı terapi bağlamında önemli hedefler teşkil eder. Ölçeğin Türkçe uyarılması spesifik amaç ise, orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve dili bağlamında doğrulamaktır.

KİÖ, klinisyenlere, hastaların kişilik örüntülerinin altında yatan bilişsel mekanizmaları hızlıca tespit etme imkanı sunarak tedavi planlamasına rehberlik eder. Aynı zamanda, araştırma çalışmalarıyla kişilik patolojisi ile temel inançlar arasındaki ilişkiyi incelemek için standart bir ölçüm aracı sağlar.

Yapı

Kişilik İnancı Ölçeği, genellikle Aaron Beck'in bilişsel modelinde tanımlanan, farklı kişilik bozukluklarına karşılık gelen işlevsiz inanç kümelerini (temalar) ölçer. Bu yapı, genellikle bağımlılık, kaçınma, narsisizm, obsesif-kompulsif ve pasif-agresif gibi çeşitli kişilik stil veya bozukluklara özgü alt ölçeklerden oluşur.

Ölçekteki maddeler, kişinin temel yaşam felsefelerini ve otomatik düşüncelerini tetikleyen varsayımları yansıtır. Yapılan uyarılma çalışmasında, ölçeğin çok boyutlu yapısının korunup

korunmadı, Türk popülasyonunda kişilik inançların yapısını temsil edip etmediği incelenmiştir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgileri belirtilmemiş olsa da, Türkçapar ve arkadaşları (2007) tarafından yürütülen adaptasyon çalışması, KÖ Türkçe Formunun yapısı geçerliğini destekleyen kanıtlar sunmuştur. Genellikle bu tür çalışmalarda, ölçeğin teorik olarak ilgili olduğu diğer kişilik envanterleri (örneğin, Beck Depresyon Envanteri veya diğer kişilik bozukluğu ölçütleri) ile korelasyonlar incelenerek ölçüt bağımlı geçerlik (eş zamanlı geçerlik) sağlanır.

Yapı geçerliğinin incelenmesi sırasında, ölçeğin beklenen alt boyutları doğru bir şekilde ayrışıp ayrışmadığı değerlendirilmeli, böylece Kişilik ?nanç Ölçeği'nin ölçmeyi amaçladığı temel bilişsel yapıları gerçekten ölçtüğü gösterilmelidir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik değerleri açıkça belirtilmemiş olsa da, Türkçapar ve ekibinin çalışması, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirmiştir. Güvenirlik analizleri genellikle iki temel yöntemle yapılır:

?ç Tutarlılık (Internal Consistency): Maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri, ölçeğin maddelerinin aynı temel yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği (Test-Retest Reliability): Belirli bir zaman aralığıyla aynı deneklere uygulanan test sonuçlarının kararlılığını ölçer. Bu, kişilik inançların zaman içinde nispeten stabil yapıları olduğunu varsaymanın destekler.

Faktör Analizi

Kişilik ?nanç Ölçeği'nin Türkçe formunun adaptasyon sürecinde, ölçeğin orijinal yapısını Türk örnekleminde doğrulayabilmek için Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel faktörler altında toplandığını ve bu faktörlerin teorik olarak beklenen kişilik inançları alt boyutlarına (örneğin, bağımlılık inançları, mükemmeliyetçilik inançları) karışık gelip gelmediğini ortaya koyar.

Genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile madde yükleri incelenir ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yapısının veriyi uyumu test edilir. Bu süreç, KÖ'nün çok boyutlu yapısının kültürel bağlamda da geçerli olduğunu göstermek için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Orijinal ölçek genellikle 5 veya 6 noktalı Likert Ölçeği formatındadır (Örn: "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a). Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik standartlar gereği Likert tipinde olduğu varsayılmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Form), İngilizce (Orijinal Form).

Popülasyon Grubu: Klinik ve Genel Popülasyon.

Yaş Grubu: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Türkçapar ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan çalışmada, geçerlik ve güvenirlik analizleri için hem klinik örneklem (çeyitli psikiyatrik tanılara sahip bireyler) hem de sağlıklı kontrol grupları kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) Ölçeği. Bireylerin kendi inanç ve tutumlarını derecelendirmeleri istenir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [kisilik-inanc-olcegi-toad.pdf](#)

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Çarpıtmalar, Kişilik Örüntüleri, Psikopatoloji, Klinik Psikiyatri, Türk Popülasyonu, Bilişsel Değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Bağılı E-posta Adresleri: Belirtilmemiştir.

Yayın Adresi: Belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanıma ilişkin izinler için orijinal yayıncı veya uyarlama çalışması yapan yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izin koşulları değişebilir. Ücret bilgisi kaynakta mevcut değildir.

Test Yılı (Uyarlama): 2007 (Türkçapar, Örsel, ve diğerleri tarafından yayımlanmıştır).

Kaynaklar

Türkçapar, M. H., Örsel, S., ve U?urlu, M., Sarg?n, E., Turhan, M., Akkoyunlu, S. (2007). Kişilik ?nanç Ölçe?i Türkçe Formunun geçerlik ve güvenirli?i. *Klinik Psikiyatri*, 10, 177-191.

?lgili akademik makaleye ?u ba?lant? üzerinden de eri?ilebilir: academia.edu.

Kişilik ?nanç Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelere eri?im için Türkçapar ve arkada?lar?n?n (2007) makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.